

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 17 Ağustos 2023
Sayı : 128

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tanık Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Nurhayat ALTİTAÇ KAYIŞOĞLU
Bursa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 1 Ekim 2023	Esas No: 2/1533

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
17 Ağustos 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
17 Ağustos 2023
No: 1270213

GENEL GEREKÇE

Son yıllarda kadınlara karşı uygulanan şiddet olayları toplumumuzu sarsan boyutlara ulaşmıştır. Her geçen gün yaşanan kadına karşı şiddet ve cinayet olayları toplumda derin yaralar bırakmaktadır. Bu olaylara daha çok kadınlar ve çocuklar maruz kalmaktadırlar. Buna karşın yargılama süreçleri ve neticede hükmedilen cezalar toplum tarafından yetersiz bulunmakta ve adaletin tesisi konusunda eksiklik hissedilmektedir.

Kadına yönelik şiddet aynı zamanda bir insan hakkı ihhalidir. Bu nedenle kişilerin birbirilerine karşı işledikleri suçlar gibi nitelendirilmesi sosyal gerçeklik karşısında mümkün değildir. AİHM kararlarında da devletin yaşam hakkını korumak için negatif ve pozitif yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Kadına karşı şiddet yalnızca ülkemize özgü değildir ve maalesef pek çok ülkede kadınlar aynı sorunla yüz yüze kalmaktadır. Bu kadına karşı şiddetin yerel kültürel dinamiklere zorunlu olarak bağlı olmadığını ve multikültürel özellikler gösteren bir zihniyet problemi olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte kadına karşı şiddet oranları her ülke için aynı olmadığı gibi bu şiddetin neticelerinin ağırlığı da yine her ülke için aynı değildir. Ülkemizde kadına karşı şiddet vakaların yaygınlığı kültürel dinamiklere bağlı olduğu kadar soruşturma ve kovuşturmaların ve neticede uygulanan yaptırımların bu soruna yeteri kadar çözüm bulamamasından da kaynaklanmaktadır. Ceza Hukuku, kişilerin hak ve özgürlüklerini belirli eylem tiplerine karşı korumak ve suç işleyen bireylerin topluma yeniden kazandırılmasını sağlamak amacı üzerine inşa edilmektedir. Bu itibarla kadına karşı şiddetin yoğun bir hal alması ceza hukuku normlarının yeterli korumayı sağlayamadığı gerçeğini de göstermektedir. Bu nedenle ceza hukuku normlarında kadına karşı şiddeti engelleyecek ve bu şekilde genel önleme fonksiyonunu güçlendirecek değişikliklerin yapılması elzemdir. Buna paralel olarak her biri ceza adaleti sisteminin bir parçasını teşkil eden Ceza Muhakemesi Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Tanıkların Korunması Hakkında Kanun hükümlerinde de değişikliğe gidilmesi gerekmektedir.

Ekli Kanun teklifi ile kadına karşı işlenen suç tiplerinde uygulamada artık otomatik bir bahane haline gelen haksız fiil hükümlerinin uygulanmaması, faillere ceza ile birlikte, kadına karşı devam etmesi kuvvetle muhtemel tehlikelilik halinin ortadan kaldırılması için güvenlik tedbirleri uygulanması, kadına karşı cebir ve tehdit yoluyla işlenen suçlarda erteleme hükümlerinin

uygulanmaması, belirli suç tiplerinin kadına karşı işlenmesi ya da kadına karşı belirli sonuçlar doğuracak şekilde işlenmesinin nitelikli hal olması, belirli suç tiplerinde ceza miktarının caydırıcı olacak şekilde artırılması öngörülmüş ve bunun yanında Ceza Muhakemesi Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Tanıkların Korunması Hakkında Kanun'da soruşturma, kovuşturma ve infaz sürecinde kadına karşı yeniden şiddet uygulanmasını önlemeye matuf tedbirlere yer verilmiştir. Bu değişiklikler ile kadınların yaşam, vücut bütünlüğü, cinsel özgürlük, kişi özgürlüğü ve aile hukukundan kaynaklı hakları gibi hak ve özgürlüklerinin daha etkin bir şekilde korunması ve bu hak ve özgürlük ihlallerine yönelen fiillerin daha etkin bir şekilde önlenmesi hedeflenmektedir. Bunun yanında kadınların mağduriyetinin soruşturma ve kovuşturma sürecindeki yetersiz işlemler yoluyla artması, kadının hak ve özgürlük ihlaline yönelik fiilleri yargıya taşınması nedeniyle yeni şiddet fiillerine maruz kalması şeklindeki tehlikelilik durumunun da önlenmesi hedeflenmiştir. Buna ek olarak kadına karşı şiddet fiillerine ilişkin cezaların infazına dair kurallarda da kısmi değişikliğe gidilerek infaz süreci ve sonrasında kadının yeni şiddet fiillerine maruz kalmaması amaçlanmıştır.

Ülkemizde kadına karşı şiddetin yanı sıra hatta bazen bundan da ağır olacak şekilde çocuğa karşı şiddet uygulanması da sıkça karşılaşılan durumlardır. Hatta çocukların bu şiddete karşı çaresiz olmaları ve çoğu zaman sessiz kalmaları hatta bazen şiddetin niteliğini bile anlayamamaları nedeniyle çocuğa karşı işlenen şiddet vakaları kamuoyuna ve yargısal makamlara yansıyamamaktadır. Bu da çocukların da özel bir hukuki korumanın süjesi olmalarını gerektirmektedir. Bunun yanında yapılan pek çok bilimsel araştırma kadına karşı şiddetin kökeninde, faillerin çocukken maruz kaldıkları şiddetin psikolojik yansımaları olduğunu göstermiş ve bu durum şiddet döngüsü olarak isimlendirilmiştir. Bu nedenle kadına karşı şiddet ve çocuğa karşı şiddet, nitelikleri ve irtibatları itibarıyla aynı sorunsalın farklı pencereleri niteliğindedir. Bu gerekçe ile kanunda kadına karşı şiddetin önlenmesinin yanı sıra çocuğa karşı şiddetin önlenmesine dair hükümlere de yer verilmiştir.

Tüm bu çerçevede, teklif konusu kanuni değişikliklerin yapılması ile kadına ve çocuğa karşı şiddet fiillerinde ceza kanununun amaçlarından biri olan genel önlemenin daha etkin hale getirilmesi ve bu yolla kadınların ve çocukların hak ve özgürlüklerinin daha etkili şekilde korunması hedeflenmektedir.

TANIK KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 236 ncı maddesine göre tanık olarak dinlenen suç mağdurları ile sınırlı olarak uygulanmak üzere kadına karşı tehdit veya cebir kullanılarak işlenen suçlar.”

MADDE 2- 5726 sayılı Kanunun 5 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (ç), (e), (f), ve (g) bentlerinde düzenlenen tedbirler bu Kanunun 3 üncü maddesinin (c) bendinde belirtilen kişiler hakkında, olayın özellikleri ve tedbirin niteliğine uygun olacak şekilde uygulanır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

